

drs. L.W. Verhoef
registeraccountant
Kersengaard 13
3962 JR Wijk bij Duurstede

telefoon: 0343-572055/06-20815670
email: lwverhoef@hetnet.nl

Wijk bij Duurstede, 10 augustus 2019

De gemeenteraad van
gemeente Steenwijkerland
Postbus 162
8330 AD Steenwijk

Betreft: Jaarrekening 2018 van gemeente Steenwijkerland

Geachte Raad,

Voor u als gemeenteraad is de jaarrekening van uw gemeente een belangrijk document: hiermee legt het college van burgemeester en wethouders rekening en verantwoording aan u af over het gevoerde (financiële) beheer en verder is de jaarrekening voor u een belangrijk toetsingsmiddel voor de betrouwbaarheid van de begrotingen. Op basis van deze jaarrekeningen en begrotingen beslist u over de hoogte van de gemeentelijke belastingen en over het wel of niet doorgaan van belangrijke activiteiten. Ook voor de (geïnteresseerde) burgers is de jaarrekening een belangrijk document: d.m.v. de jaarrekening legt het gemeentebestuur al dan niet met uw instemming aan de burgers rekening en verantwoording af over de besteding van de belastinggelden en het gevoerde (financiële) beheer. Het is dus erg belangrijk dat de jaarrekening en de begroting betrouwbaar zijn.

Ik doe al enige jaren onderzoek naar jaarrekeningen van gemeenten en provincies. Mijn conclusie is dat de jaarrekeningen van veel gemeenten en provincies onbetrouwbaar en dus misleidend zijn. Ondanks de goedkeurende accountantsverklaringen daarbij die het tegendeel beweren.

Veelal geldt dat voor de presentatie van de baten en de lasten en het saldo daarvan. Het geldt veelal ook voor de presentatie van de financiële positie.

Het geldt ook voor de jaarrekening 2018 van gemeente Steenwijkerland.

De rekening van baten en lasten over 2018 sluit met een voordelig saldo van opbrengsten en kosten van € 0,8 miljoen. Onderzoek van de jaarrekening leert dat er in werkelijkheid een nadelig saldo is van € 5,6 miljoen is. Er wordt dus € 6,4 miljoen verzwegen.

Het werkelijke saldo van de baten en de lasten laat zich afleiden uit de toename of afname van het eigen vermogen. Volgens de balans bedraagt het eigen vermogen per 31.12.2018 € 49,8 miljoen en per 31.12.2017 € 55,4 miljoen. Er is dus sprake van een afname van het eigen vermogen in 2018 van € 5,6 miljoen. Dit is dus het werkelijke saldo van de baten en de lasten, d.w.z. een nadelig saldo van baten en lasten van € 5,6 miljoen.

En al eerder:

De rekening van baten en lasten over 2005 sloot met een voordelig saldo van € 6,7 miljoen. Het werkelijke saldo was € 13,3 miljoen. Er werd dus € 6,6 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2006 sloot met een voordelig saldo van € 17,5 miljoen. Het werkelijke saldo was € 18,6 miljoen. Er werd dus € 1,1 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2007 sloot met een voordelig saldo van € 20,0 miljoen. In werkelijkheid hield de gemeente "slechts" € 13,9 miljoen over. Er werd dus € 6,1 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2008 sloot met een voordelig saldo van € 5,4 miljoen. In werkelijkheid hield de gemeente "slechts" € 1,9 miljoen over. Er werd dus € 3,5 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2009 sloot met een voordelig saldo van € 18,4 miljoen. Het werkelijke voordelig saldo was "slechts" € 12,3 miljoen. Er werd dus € 6,1 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2010 sloot met een nadelig saldo van € 2,8 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente een verlies van € 12,4 miljoen. Er werd dus € 9,6 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2011 sloot met een voordelig saldo van € 2,2 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente een verlies van € 8,3 miljoen. Er werd dus € 10,5 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2012 sloot met een voordelig saldo van € 2,4 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente een verlies van € 7,4 miljoen. Er werd dus € 9,8 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2013 sloot met een voordelig saldo van € 2,9 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente een verlies van € 4,8 miljoen. Er werd dus € 7,7 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2014 sloot met een voordelig saldo van € 1,7 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente een verlies van € 1,8 miljoen. Er werd dus € 3,5 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2015 sloot met een voordelig saldo van € 5,5 miljoen. In werkelijkheid was er een nadelig saldo van € 3,1 miljoen. Er werd dus € 8,6 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2016 sloot met een voordelig saldo van € 4,0 miljoen. In werkelijkheid was er een nadelig saldo van € 2,0 miljoen. Er werd dus € 6,0 miljoen verzwegen.

De rekening van baten en lasten over 2017 sloot met een voordelig saldo van € 3,7 miljoen. Het werkelijke saldo was € 0,4 miljoen. Er werd dus € 3,3 miljoen verzwegen.

Opvallend:

Over de afgelopen twaalf jaar (periode 2007-2018) werd telkens een hoger saldo van opbrengsten en kosten gepresenteerd dan het werkelijke. Er werd over deze periode een voordelig saldo gepresenteerd van € 64,2 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente in deze periode een verlies van € 16,9 miljoen. Een verschil van € 81,1 miljoen.

Opvallend:

Over de afgelopen negen jaar (periode 2010-2018) werd een voordelig saldo van opbrengsten en kosten gepresenteerd van € 20,4 miljoen. In werkelijkheid leed de gemeente in deze periode elk jaar, met uitzondering van 2017, een verlies, in totaal een verlies van € 45,0 miljoen.

Bovenstaande cijfers krijgen reliëf als men bedenkt dat de opbrengst van de Onroerende-zaakbelasting in 2018 een bedrag was van € 6,9 miljoen.

Ook de weergave van de financiële positie is niet juist. In de balans bijvoorbeeld zijn de vaste activa te laag weergegeven, onder de verplichtingen komen bedragen voor die in het geheel geen verplichtingen zijn, en anderzijds ontbreken wél bestaande verplichtingen. Het betekent ook dat de hiermee samenhangende kosten (zoals afschrijvingskosten, personeelskosten, verschillende onderhoudskosten) verkeerd in de rekening zijn opgenomen. Aan de jaarrekening zelf is dus wél te ontlenen dat het saldo van de baten en de lasten **niet** het gesuggereerde bedrag van € 0,8 miljoen is, maar stelt niet in staat te zien wat dan het saldo van de baten en de lasten wél is.

Wat als saldo van baten en lasten wordt gepresenteerd, is niet het werkelijke saldo, verschillende baten en lasten worden verkeerd gepresenteerd, en wat als financiële positie wordt gepresenteerd, is niet de werkelijke financiële positie. Dat betekent dat de jaarrekening totaal onbruikbaar is als verantwoordings- en sturingsinstrument en dus alleen maar bruikbaar is in de openhaard.

In de jaarrekening en het jaarverslag komt ook heel veel onzin voor, bijvoorbeeld waar het gaat over reserves, over voorzieningen, over een "resultaat" dat het resultaat niet is (er is maar één resultaat en dat is het resultaat, i.c. het saldo van de baten en de lasten), over paragrafen die geen paragrafen zijn, over zoiets als "weerstandsvermogen" en "weerstandscapaciteit" met zelfs een berekening van de nonsens, over zoiets als "arbeidskosten gerelateerde verplichtingen", over "uitzettingen" met een of andere "rentetypische looptijd", over solvabiliteit, over treasury, over zoiets als "investeringen met een economisch nut" en "investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut", over een of ander niet relevant "EMU-saldo", en een onzinnige bijlage over zoiets als "SISA". Dit soort onzin zet alleen maar de lezer op het verkeerde been en leidt af van waar het werkelijk over zou moeten gaan.

Overigens adviseer ik u sterk tot het opheffen van alle reserves, deze samen te voegen tot één Algemene reserve, en alle baten en alle lasten op te nemen in waar ze thuishoren, namelijk in de begroting respectievelijk in de rekening van baten en lasten. Dat zal het inzicht in waar het echt over moet gaan, aanmerkelijk verbeteren.

U werd om instemming gevraagd met een bestemming/besteding van een voordelig saldo van € 0,8 miljoen. Echter, bij gebrek aan een voordelig saldo valt er niets te bestemmen/besteden!

U leest er heel veel meer over op de website www.leoverhoef.nl, te beginnen met: "Boekhoudfraude bij gemeenten en provincies schering en inslag". Op de website treft u mijn bevindingen over de jaarrekeningen van Steenwijkerland aan in de lijst "Uw gemeente en provincie". Deze brief en mijn eerdere correspondentie met u als gemeenteraad over de misleidende jaarrekeningen, alsook mijn berekeningen van de werkelijke saldi van de opbrengsten en kosten, treft u aan in "Dossier: Steenwijkerland".

Volgens BBV artikel 3 moeten de jaarstukken met name voor gemeenteraadsleden goed te begrijpen zijn. U kunt het beste zelf beoordelen of aan deze eis is voldaan. Volgens uw accountant heeft u hem gezegd dat u het allemaal prima begrijpt. Hoe kan hij anders beweren dat u de jaarrekening goed begrijpt?

Graag was ik u van dienst.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

L.W. Verhoef